مقدمه

از سال ۱۳۳۳ آمارگیری ازفعالیت‌های مربوط به معادن کشور و انتشار سالانه نتایج آن، توسط وزارت صنایع و معادن آغاز شد . این آمارها، هر سال همزمان با انتشار "آمار فعالیت‌های صنعتی" در ضمیمه نشریه مذکور به چاپ می‌رسید؛ لیکن از سال ۱۳۳۹، آمارهای مربوط در نشریه‌ای مستقل تحت عنوان "آمار فعالیت معدنی ایران" منتشر شد . در سال ۱۳۴۲ اولین سرشماری از معادن کشور، توسط وزارت اقتصاد صورت پذیرفت. سپس از سال ۱۳۴۲ تا سال ۱۳۵۳، دفتر آمار وزارت اقتصاد با همکاری دفاتر معادن نقاط مختلف کشور، هر سال آماری از فعالیت‌های معادن منتشر می‌نمود . در سال ۱۳۵۳، دومین سرشماری از معادن متشکل کشور با همکاری مرکز آمار ایران و وزارت صنایع و معادن انجام شد . در سال‌های ۱۳۵۳ لغایت ۱۳۵۷، مرکز آمار ایران به طور سالانه بخشی از معادن کشور را به‌عنوان معادن منتخب مورد آمارگیری قرار داد. از سال ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۶۳، اطلاعات این بخش به دلیل عدم اجرای طرح‌های آماری و نیز فراهم نبودن آمارهای ثبتی جامع، موجود نمی‌باشد. در سال‌های ۱۳۶۴ و ۱۳۶۵، مرکز آمار ایران آمارگیری از معادن تحت پوشش بخش عمومی و در سال ۱۳۶۶، سومین سرشماری از معادن کشور را به مرحله اجرا در آورد. از سال ۱۳۶۷ تا کنون (به جز ۱۳۷۰) آمارگیری از معادن کشور به طور سالانه انجام می‌گیرد.

آمار و اطلاعات مندرج در این فصل ، علاوه برنتایج آمارگیریها و سرشماریهای مذکور، شامل آمار و اطلاعات شرکتهای تعاونی معدنی ارائه شده توسط اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی می باشد.

در مورد آمارهای ارائه شده توضیح نکات زیر ضروری است :

۱- در آمارگیری از معادن فعال، اطلاعات مربوط به نفت و گاز، مواد رادیواکتیو و خاک رس جمع‌آوری نشده است .

۲- در طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری، معادن شن و ماسه به روش نمونه‌گیری و سایر معادن به صورت سرشماری مورد آمارگیری قرار می‌گیرند .

۳ – در این فصل برای طبقه بندی فعالیت های بخش معدن از طبقه بندی بین المللی فعالیت های اقتصادی (I.S.I.C) ، ویرایش چهارم ، با اعمال تغییراتی در آن استفاده شده است.

۴- به علت تغییر در تقسیمات شهرستان‌ها اطلاعات بعضی شهرستان‌های جدید در دسترس نمی‌باشد.

تعاریف مفاهیم

معدن : مجموعه کانسار (ذخیره معدنی که بهره برداری از آن اقتصادی می باشد) و ماشین آلات و تسهیلاتی است که به منظور اکتشاف، تجهیز و بهره برداری و کانه‌آرایی و نیز به کلیه عملیات فیزیکی و شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه‌ها از یکدیگر صورت می گیرد، اطلاق می شود .

معدن در حال بهره‌برداری : معدنی است که دارای مجوز بهره‌برداری از وزارت صنایع و معادن (به جز معادن شن و ماسه) یا از دفتر فنی استانداری، شهرداری و فرمانداری (برای معادن شن و ماسه) که در سال آمارگیری، حداقل ۳۰ روز به صورت پیوسته یا ناپیوسته، مجموعه‌ای از عملیات استخراج برای به دست آوردن کانه قابل فروش درآن انجام پذیرد .

مدیریت خصوصی : مدیریتی است که توسط افراد یا موسسات خصوصی اعمال می‌شود .

مدیریت عمومی : مدیریتی است که توسط وزارتخانه-ها، سازمان‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک‌ها و شهرداری‌ها اعمال می‌شود.

شاغلان : کلیه افرادی هستند که در داخل یا خارج معدن به شکل پاره وقت یا تمام وقت برای معدن کار می‌کنند.

شاغلان ماهر خط تولید : کارکنانی هستند که به اعتبار دانش فنی و تجربه ای که کسب کرده‌اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان، تکنسینهای فنی، استادکاران و سرکارگران، کارگران ماهر، تعمیرکاران و رانندگان.

شاغلان ساده خط تولید : کارکنانی هستند که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و کسب مهارت ندارد ، مانند : کارگران ساده ، باربران و بارگیران .

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران : عبارت از مزد و حقوق و سایر پرداختی ها (پول، کالا و ...) به مزد و حقوق بگیران است.

تولید مواد معدنی : مجموعه مواد معدنی حاصل از یک رشته فعالیت استخراج است که به اشکال گوناگون قابل عرضه به بازار می باشد . شایان ذکر است که در بعضی از رشته فعالیت ها یا معادن ، مواد معدنی به همان صورتی که از کانسار استخراج ، عرضه می گردد در صورتی که در بعضی دیگر از رشته فعالیت ها یا معادن ، مواد استخراج شده پس از انجام عملیات فیزیکی یا شیمیایی لازم به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله ، تفکیک کانه ها و یا افزایش عیار ماده خام ، به بازار عرضه می شود . ضمنا در یک رشته فعالیت ، ممکن است چند ماده معدنی به دست آید ، مثلا در رشته فعالیت استخراج سنگ مس ، مواد معدنی سنگ مس ، کنسانتره مس و کنسانتره مولیبدن از تولیدات رشته فعالیت مذکور به حساب می آیند .

ارزش تولیدات : ارزش مواد معدنی استخراج شده و ارزش ضایعات قابل فروش مواد معدنی به قیمت تولید کننده یعنی قیمت فروش به مشتریان در محل معدن است .

سایر شاغلان (اداری ، مالی و خدماتی) : کلیه افرادی هستند که در معدن یا دفتر مرکزی امور اداری، مالی و خدماتی را انجام می‌دهند و عموما کارمند نامیده می‌شوند.

ارزش افزوده : عبارت است از ارزش دریافتی‌ها (ستانده ها) منهای ارزش پرداختی‌ها (داده ها) .

ارزش دریافتی‌ها (ستانده‌ها) : عبارت است از ارزش تولیدات مواد معدنی، سایر تولیدات، ساخت و تعمیر اساسی اموال سرمایه‌ای توسط شاغلان و سایر دریافتی-های معادن که شامل دریافتی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزیی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزیی ماشین‌آلات آزمایشگاه و... می‌باشد.

ارزش پرداختی‌ها (داده ها) : عبارت است از ارزش مواد و ابزار و وسایل کار کم‌دوام، سوخت مصرف شده، آب و برق خریداری شده و سایر پرداختی‌ها که شامل پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزیی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزیی ماشین‌آلات، آزمایشگاه و... می‌باشد.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه-ای) : عبارت است از تغییرات ایجاد شده در ارزش اموال سرمایه‌ای (ماشین‌آلات، وسایل نقلیه ساختمان و غیره)، شامل ارزش خرید، تحصیل یا ساخت اموال سرمایه‌ای موجود در معدن، منهای ارزش فروش یا انتقال اموال سرمایه‌ای .

شرکت تعاونی : رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم "فصل ۴ – کشاورزی ، جنگلداری و شیلات " .

شرکت تعاونی معدن : نوعی شرکت تعاونی است که در زمینه استخراج، بهره‌برداری و فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت دارد.

گزیده اطلاعات

براساس نتایج طرح آمارگیری از معادن فعال کشور در سال ۱۳۹۳ تعداد ۱۴۰ معدن در حال بهره برداری در استان وجود داشته است که نسبت به سال ۱۳۹۲، ۷/۹ درصد کاهش داشته است.

نتایج بدست آمده نشان می دهد که مجموعا ۱۴۷۹ نفر در این معادن اشتغال داشته اند.

در همین سال ارزش تولیدات معادن استان ۱۲۶۱۳۰۸ میلیون ریال بوده است که نسبت به سال ۱۳۹۲ حدود ۳۹/۳ درصد افزایش داشته است.

در سال ۱۳۹۳ ارزش افزوده معادن استان ۸۳۰۶۱۷ میلیون ریال بوده که نسبت به سال ۱۳۹۲، ۳۲/۲ افزایش داشته است .

۱-۵- مشخصات عمومی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

سال و فعالیت	تعداد معادن			تعداد شاغلان[۱]	جبران خدمات مزد و حقوق بگیران (هزار ریال)
	جمع	مدیریت دولتی	مدیریت خصوصی		
۱۳۷۵.....	۱۴۱	۲۴	۱۱۷	۱۵۶۲	۱۰۵۲۶
۱۳۸۰.....	۱۳۸	۴	۱۳۴	۱۸۶۲	۲۵۲۴۵
۱۳۸۵.....	۱۰۲	۵	۹۷	۱۰۴۳	۳۲۴۲۳
۱۳۸۹.....	۱۷۸	۵	۱۷۳	۱۸۴۸	۱۰۳۴۵۵
۱۳۹۰.....	۱۶۰	۰	۱۶۰	۱۸۵۵	۱۱۷۶۲۷
۱۳۹۱.....	۱۴۱	۳	۱۳۸	۱۴۴۰	۱۱۶۲۷۸
۱۳۹۲.....	۱۵۲	۴	۱۴۸	۱۵۹۶	۱۴۸۱۳۲
۱۳۹۳.....	***۱٤۰***	***٤***	***۱۳٦***	***۱٤۷۹***	***۱۷۹۲۱۲***
استخراج شن و ماسه.....	۴۸	۲	۴۶	۴۳۷	۵۲۹۵۳
استخراج سنگ های تزئینی.....	۲	۰	۲	۸	۶۳۲
استخراج سنگ لاشه.....	۲۶	۰	۲۶	۱۱۸	۱۱۱۵۸
استخراج سنگ آهک.....	۵۵	۰	۵۵	۷۷۰	۸۷۰۰۴
استخراج سنگ گچ.....	۴	۲	۲	۳۲	۳۸۰۶
استخراج بالاست.....	۱	۰	۱	۱۰	۱۰۵۶
استخراج نمک.....	۲	۰	۲	۹۶	۲۱۶۰۸
استخراج صدف دریایی و میکا	۱	۰	۱	۳	۱۳۵
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....	۱	۰	۱	۶	۸۶۰

۱)شاغلان معادنی که در آن ، انجام بخشی از فعالیت استخراج به صورت کنتراتی به دیگران واگذار شده ، جزو شاغلان معادن مذکور به حساب نیامده است .
مأخـذ : مرکز آمار ایران

۵-۲- تعداد معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت و نوع استخراج

سال و فعالیت	جمع	استخراج رو باز	استخراج زیرزمینی
۱۳۷۵.....	...	...	...
۱۳۸۰.....	...	...	...
۱۳۸۵.....	...	...	...
۱۳۸۹.....	...	...	...
۱۳۹۰.....	...	...	...
۱۳۹۱.....	...	...	...
۱۳۹۲.....	...	...	...
۱۳۹۳**.....**	***۱٤۰***	***۱۳۸***	***۲***
استخراج شن و ماسه.....	۴۸	۴۸	۰
استخراج سنگ های تزئینی.....	۲	۲	۰
استخراج سنگ لاشه.....	۲۶	۲۶	۰
استخراج بالاست.....	۱	۱	۰
استخراج سنگ آهک.....	۵۵	۵۳	۲
استخراج سنگ گچ.....	۴	۴	۰
استخراج دولومیت.....	۰	۰	۰
استخراج نمک.....	۲	۲	۰
استخراج صدف دریایی.....	۱	۱	۰
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....	۱	۱	۰

مأخذ : مرکز آمار ایران

۵-۳- تعداد شاغلان معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

سال و فعالیت	جمع	کارکنان خط تولید		سایر کارکنان (اداری ، مالی و خدماتی)
		ماهر	ساده	
۱۳۷۵.....	۱۵۶۲	۵۳۰	۵۱۲	۵۲۰
۱۳۸۰.....	۱۸۶۲	۷۹۸	۷۰۰	۳۶۴
۱۳۸۵.....	۱۰۴۳	۵۱۰	۳۱۷	۲۱۶
۱۳۸۹.....	۱۸۴۸	۸۷۱	۴۸۴	۴۹۳
۱۳۹۰.....	۱۸۵۵	۹۹۴	۴۹۷	۳۶۴
۱۳۹۱.....	۱۴۴۰	۷۶۹	۲۹۶	۳۷۶
۱۳۹۲.....	۱۵۹۶	۷۸۸	۴۰۰	۴۰۸
۱۳۹۳**.....**	***۱٤۷۹***	***۸۰۰***	***۳٦۸***	***۳۱۲***
استخراج شن و ماسه.....	۴۳۷	۲۰۹	۱۱۳	۱۱۶
استخراج سنگ های تزئینی.....	۸	۲	۴	۲
استخراج سنگ لاشه.....	۱۱۸	۵۳	۳۱	۳۳
استخراج سنگ آهک.....	۷۷۰	۴۳۷	۱۹۰	۱۴۲
استخراج سنگ گچ.....	۳۲	۱۶	۱۰	۶
استخراج بالاست.....	۱۰	۶	۰	۴
استخراج نمک.....	۹۶	۷۳	۱۷	۶
استخراج صدف دریایی ومیکا.....	۳	۲	۰	۱
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....	۶	۲	۲	۲

مأخذ : مرکز آمار ایران

٤-۵- مقدار و ارزش تولید مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت
(هزارتن - میلیون ریال)

فعالیت	مقدار		ارزش	
	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳
جمع.....	**۱۸۹۱۸**	**۲۰۵۵٦**	**۹۰۵۳۵۷**	**۱۲٦۱۳۰۸**
استخراج شن و ماسه.....	۵۵۲۹	۳۳۹۲	۲۴۹۰۴۷	۲۴۶۷۸۰
استخراج سنگ های تزئینی.....	۱۰	۱۱	۲۵۰۰	۳۲۲۰
استخراج سنگ لاشه.....	۱۴۷۸	۱۸۱۳	۵۶۴۹۳	۵۱۵۶۳
استخراج سنگ آهک.....	۱۰۶۵۳	۱۳۹۲۴	۴۳۶۴۸۵	۷۰۴۹۶۵
استخراج سنگ گچ.....	۲۷۰	۱۹۶	۲۰۷۶۵	۱۱۸۱۸
استخراج دولومیت.....	۰	۰	۰	۰
استخراج نمک.....	۸۹۰	۱۱۴۰	۱۲۳۰۰۰	۲۲۸۰۰۰
استخراج صدف دریایی و میکا	۲	۲	۳۰۰	۶۰۰
استخراج قیر جامد طبیعی (بیومین).....	۲	۳	۵۰۰۰	۵۱۰۰
استخراج سنگ بالاست	۸۴	۷۶	۱۱۷۶۸	۹۲۶۱

مأخذ : مرکز آمار ایران

۵-۵- ارزش افزوده و ارزش پرداخت ها و دریافت های معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت : ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

فعالیت	ارزش افزوده	پرداخت ها (داده ها)	دریافت ها (ستانده ها)
جمع.....	**۸۳۰٦۱۷**	**٤۸٦۰٦۷**	**۱۳۱٦٦۸۳**
استخراج شن و ماسه.....	۱۵۲۶۴۹	۱۰۰۶۵۵	۲۵۳۳۰۴
استخراج سنگ تزئینی.....	۲۰۵۹	۱۱۶۱	۳۲۲۰
استخراج سنگ لاشه.....	۳۴۷۰۹	۱۷۱۸۸	۵۱۸۹۷
استخراج سنگ آهک.....	۴۵۲۷۴۴	۲۸۳۱۱۳	۷۳۵۸۵۷
استخراج سنگ گچ.....	۶۰۷۲	۶۴۷۲	۱۲۵۴۵
استخراج بالاست	۷۳۳۹	۱۹۲۲	۹۲۶۱
استخراج نمک.....	۱۷۱۲۷۱	۷۳۶۲۹	۲۴۴۹۰۰
استخراج صدف دریاییومیکا ...	۴۹۳	۱۰۷	۶۰۰
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....	۳۲۸۱	۱۸۱۹	۵۱۰۰

مأخذ : مرکز آمار ایران

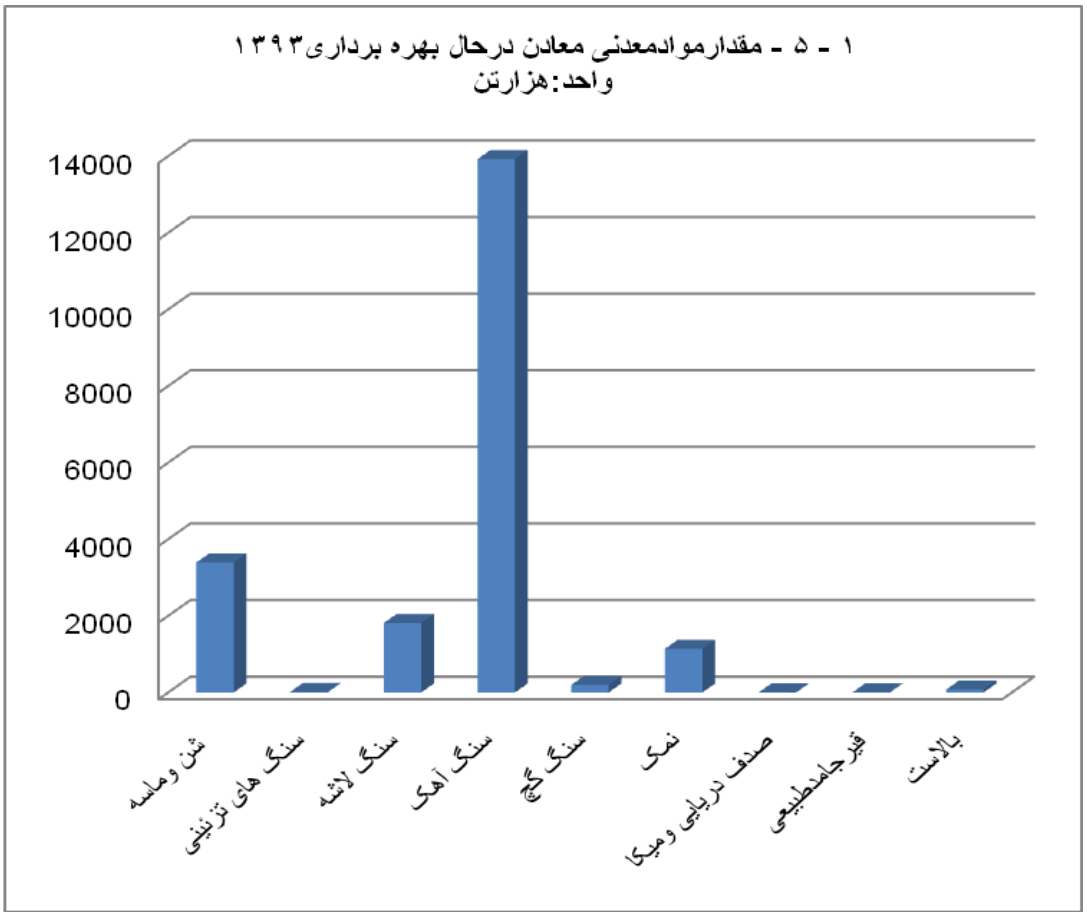
۱ - ۵ - مقدارموادمعدنی معادن درحال بهره برداری۱۳۹۳
واحد:هزارتن
14000
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
شن وماسه
سنگ های تزئینی
سنگ لاشه
سنگ آهک
سنگ گچ
نمک
صدف دریایی ومیکا
قیرجامدطبیعی
بالاست

مبناجدول ٤ -۵

٦-۵- سرمایه گذاری معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت و نوع اموال سرمایه ای : ۱۳۹۳

فعالیت	جمع	ماشین آلات ، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	وسایل نقلیه
جمع.....	**۲۳٦۸۱۹**	**۱۵۲٦۹۸**	**۱۵۱۵٤**
استخراج شن و ماسه.....	۲۵۱۴۳	۲۱۷۹۲	۱۵۱۹
استخراج سنگ تزئینی.....	۸۴۰	۹۰	۰
استخراج سنگ لاشه.....	۷۵۹۶	۶۹۹۴	۴۴۶
استخراج سنگ بالاست.....	۰	۰	۰
استخراج سنگ آهک.....	۱۶۷۸۹۴	۱۱۵۵۲۰	۹۳۰۰
استخراج گچ	۱۳۷۶	۵۶۳	۱۵۹
استخراج نمک.....	۳۰۱۵۰	۳۹۵۰	۳۷۰۰
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....	۳۷۷۰	۳۷۴۰	۳۰
استخراج صدف دریایی و میکا....	۵۰	۵۰	۰

فعالیت	ساختمان وتاسیسات	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	سایر
جمع.....	**٦۲۹۹٦**	**۵۸۸۱**	**۳۸**	**۵۱**
استخراج شن و ماسه.....	۶۱۳	۱۲۱۸	۰	۰
استخراج سنگ تزئینی.....	۰	۷۵۰	۰	۰
استخراج سنگ لاشه.....	۲۱	۱۳۵	۰	۰
استخراج سنگ بالاست	۰	۰	۰	۰
استخراج سنگ آهک	۳۹۴۶۶	۳۵۸۵	۰	۲۳
استخراج گچ	۳۹۶	۱۹۳	۳۸	۲۸
استخراج نمک.....	۲۲۵۰۰	۰	۰	۰
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)	۰	۰	۰	۰
استخراج صدف دریایی و میکا .	۰	۰	۰	۰

مأخذ : مرکز آمار ایران

۷-۵- مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی معدنی در پایان سال (هزار ریال)

سال و شهرستان	تعداد	عضو	شاغلان	سرمایه
۱۳۷۵	۴	۳۱	۳	۱۰۰۰
۱۳۸۰	۷	۶۴	۳۳	۱۱۳۰۴۴
۱۳۸۵	۱۱	۹۶	۹۲	۲۲۰۹۰۴۴
۱۳۹۰	۱۴	۱۱۷	۲۴	۲۲۴۰۵۴۴
۱۳۹۱	۱۶	۱۳۱	۱۹۷	۲۲۸۲۵۴۴
۱۳۹۲	۱۷	۱۳۸	۲۰۴	۲۲۹۳۰۴۴
۱۳۹۳	۱۸	۱۴۵	۲۱۱	۲۳۰۳۵۴۴
۱۳۹٤[1]	**۱۶**	**۱۳۰**	**۱٤۳**	**۲۹۳۰٤٤**
آبادان	۰	۰	۰	۰
آغاجاری	۰	۰	۰	۰
امیدیه	۰	۰	۰	۰
اندیکا	۰	۰	۰	۰
اندیمشک	۰	۰	۰	۰
اهواز	۱	۱۰	۷	۱۲۰۰۰
ایذه	۱	۷	۳	۱۰۰۰
باغملک	۱	۷	۱۶	۱۰۵۰۰
باوی	۰	۰	۰	۰
بندرماهشهر	۱	۷	۷	۱۰۵۰۰
بهبهان	۰	۰	۰	۰
حمیدیه	۰	۰	۰	۰
خرمشهر	۰	۰	۰	۰
دزفول	۰	۰	۰	۰
دشت آزادگان	۱	۷	۷	۳۱۵۰۰
رامشیر	۱	۸	۳۰	۳۰۰۰۰
رامهرمز	۲	۱۶	۱۶	۶۶۰۰۰
شادگان	۰	۰	۰	۰
شوش	۰	۰	۰	۰
شوشتر	۰	۰	۰	۰
کارون	۰	۰	۰	۰
گتوند	۰	۰	۰	۰
لالی	۰	۰	۰	۰
مسجدسلیمان	۵	۳۸	۲۷	۸۵۹۴۴
هفتکل	۳	۳۰	۳۰	۴۵۶۰۰
هندیجان	۰	۰	۰	۰
هویزه	۰	۰	۰	۰

۱)برگزاری منابع عمومی سالانه جزء تکالیف قانونی شرکت های تعاونی فعال می باشد که در صورت عدم برگزاری و خود اظهاری در سامانه ثبت تغییرات تعاونی ها وزارت تعاون ،کار و رفاه اجتماعی ، وضعیت فعالیت شرکت تعاونی به صورت سیستمی بعد از یک سال به حالت غیر فعال و بعد از سه سال به حالت راکد در خواهد آمد ، لذا کاهش مشاهده شده در آمار نسبت به سنوات قبل مرتبط به این موضوع می باشد .

مآخذ : اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی استان خوزستان